

OBSAH

POZEMKOVÁ VRCHNOST.

Str.

1. Úvod

Pojem pozemkové vrchnosti (str. 7). — Názory literatury o vzniku pozemkové vrchnosti u nás: kořen pozemkové vrchnosti spatřován v t. zv. imunitách (str. 7—9); někteří autoři připouštějí jistou pozemkovou vrchnost předimunitní (str. 9—12); názor V. V. Tomka je zvláště hodný pozornosti (str. 11—12). — Opravitel jest představu o neomezené všemocí knížete v počátcích českého státu (str. 13—14). — Státní aparát roste velmi pomalu a jeho funkce se rozvíjejí pozvolna: úvaha metodická (str. 15); povaha t. zv. „hradského zřízení“ (str. 16); finanční zřízení prvního státu českého (str. 17—19); počátky státní organizace pro rozhodování sporů (str. 19—22); „cúdy“ zvláště (str. 20—21); počátky státní činnosti trestně policejní (str. 22—23). — Svazek přímé závislosti knížecí: pojem (str. 24); jednotlivé složky (str. 25—26). —

7

2. Počátky pozemkové vrchnosti na panstvích světských

Stav ve století 14. (str. 27—29). — Stopy pozemkové vrchnosti ve Statutech Konrádových (str. 30). — Jiné všeobecné doklady vysokého stupně pozemkové vrchnosti ze století 13. (str. 31—34). — Doklady pozemkové vrchnostenského soudnictví zvláště (str. 35—36). — Výsady na vylučnost tohoto soudnictví (str. 37—38). — Vývoj jde vůbec tímto směrem (str. 39). — Obsah a rozsah hrdelní trestní pravomoci vrchnosti pozemkových (str. 40). — Pozemková vrchnost finanční století 13. a 14. (str. 41). — Jak řešiti předhistorii pozemkové vrchnosti ve stoletích 10.—12.? (Str. 42—46). — Zjev t. zv. německé kolonisační odehrává se již v rámci rozvité pozemkové vrchnosti (str. 47—48). —

27

3. Pozemková vrchnost zakladatelská

Rozbor typického dokladu z r. 1502 (str. 49—50). — Rozbor dokladu z r. 1486 (str. 51—52). — Doklad spojující nás s dobou předhusitskou (str. 52—59). — Judikatura zemských soudů moravských o pozemkové vrchnosti zakladatelské (str. 53—54). — T. zv. oprava a ochrana (str. 54—55). — Doklady zakladatelské pozemkové vrchnosti ze století 13. a 14. Latinská terminologie této doby (str. 56—58). — Základní poučka právně historická pro tyto poměry (str. 58—59). — Výslovné formulování výhrady pozemkové vrchnosti zakladatelské při nadáních 14. století (str. 59—62). — Úvahy o dějinných proměnách zakladatelské pozemkové vrchnosti (str. 62—65). —

49

IMUNITA HOSPODÁŘSKÁ.

1. Úvod

Úvaha metodická (str. 69). — Schema nejstarších výsad našich duchovních fundací je dvojjmenné (str. 70). — Právní funkce a vývojový smysl těchto nejstarších výsad (str. 70—71). — Rozbor jednotlivých případů hospodářské imunity nejstaršího období: litoměřická kapitula (str. 73); klášter Hradčité u Olomouce (str. 74); klášter v Třebíči (str. 74); kapitola vyšehradská (str. 75); Hradčité u Olomouce (str. 76); biskupství olomoucké (str. 77—78); kapitula boleslavská, klášter kladrubský a klášter břevnovský (str. 79—80). — Všeobecné osvozovací formule hospodářské imunity (str. 80—83). — Jejich smysl (str. 84—87). —

69

2. *Obsahový rozbor hospodářské imunity 13. a 14. stol.* 88

- a) Imunita proti břemenům starého svazku přímé závislosti průmyslové: pojem této kategorie břemen (str. 89—90); jaké cíle sledovala církev (str. 91); vojenská povinnost (str. 91); práce opevnovací (str. 92); jiné práce (str. 93); dávky míru, „14“ a nářez (str. 94—96). —
- b) Imunita proti břemenům zakladatelským: pojem těchto břemen (str. 97); válečná výprava (str. 98); povinnost pohostinství (str. 99); peněžité „pomoci“ (str. 100). —
- c) Imunita proti nevlastním břemenům zakladatelským: pojem (str. 101); nejvýznamnější případy (str. 102). —
- d) Imunita odúmrtí: právo pozemkových pánů na poddanské odúmrtí (str. 104); čeští panovníci vykonávají toto právo na poddaných svých fundací (str. 105); a povolují odtud výjimky (str. 104—105). —
- e) Imunita berní: osvobození od berní není zjevem pravidelným (str. 106); první doklady berní imunity (str. 107); imunity krátkodobé a částečné (str. 108); královská berní imunita fundacím nekrálovským (str. 110); berní funkce zakladatelů nekrálovských (str. 111); úvahy o povaze berně ve 13. století (str. 112). —
- f) Imunita celní: starý systém celní a mýtní (str. 112); církev žádá si úlev (str. 113); jednotlivé typické případy celní imunity (str. 114—115); osvobození od cestného a tržného (str. 115—116). —

3. *Závěr* 117

Dva pokusy ze století 13. obecně řešit hospodářskou imunitu duchovních nadání (záduší) v Čechách (str. 117). — Rozbor královského privilegia z 3. března 1222 (str. 118—122). — Rozbor královského privilegia z r. 1253 (str. 122—124). — Poměr těchto dvou obecných privilegií a privilegií individuálních (str. 124—125).

Další významnější zkratky užitě při citování pramenů a literatury.

(Jinak viz Základy I, str. 110).

A. A. = Agrární Archiv. — Č. d. = České dějiny. — Č. d. v. = Časopis pro dějiny venkova. — Du Cange = Du Cange, Glossarium mediae et infimae latinitatis. — Libri erect. = Borový-Poldlaha, Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV. — M. V. G. D. B. = Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen. — Pez (Hueber) = Pez Bernard, Thesaurus Anecdotorum novissimus seu veterum monumentorum collectio recentissima, sv. VI., Codex diplomatico - hist. - epist., Augustae Vind. 1729. — Script. r. B. = Scriptores rerum Bohemiarum e bibliotheca ecclesiae metrop. Pragensis. — Schoettgen-Kreysig = Chr. Schoettgen — G. Chr. Kreysig, Diplomataria et scriptores historiae Germanicae mediaevi, sv. II., Altenburgi 1755. — Zft. (d. d. V.) f. G. M. u. Schl. = Zeitschrift des deutschen Vereins für Geschichte Mährens und Schlesiens. — Ziegelbauer, Epitome = M. Ziegelbauer, Epitome historica... monasterii Brevnoviensis..., Kolin n. R., 1740.